

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи

на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування
«Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності»
(назва магістерської програми)
на тему:
«Обліково - аналітичне забезпечення управління оборотними активами
(на прикладі ПП «Діамант»)»

Виконавець:

студентка ЦЗФН

М2 групи

Ляшенко О.В.

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник :

кандидат економічних наук, доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Гайдаєнко Ольга Миколаєва

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2018

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми Неврегульована політична та фінансова криза, нестабільний валютний курс, зниження купівельної спроможності гривні та добробуту населення негативним образом впливає на функціонування малих підприємств України. Саме вони у сучасних кризових умовах потребують ретельної уваги з боку держави і саме вони можуть згладити негативні соціальні та економічні процеси у суспільстві.

Запорукою їх стабільного розвитку є фінансова стійкість, за якої, раціонально керуючи фінансовими ресурсами, апарат управління підприємства здатний забезпечити безперебійний і стабільний процес господарювання. Значна частина цих фінансових ресурсів спрямовується на формування оборотних активів. Необхідність подальшої розробки проблем обліково - аналітичного забезпечення управління оборотними активами і потреба в удосконаленні шляхів підвищення ефективності використання оборотних активів визначили актуальність дослідження.

Мета дослідження є узагальнення й критична оцінка чинних теоретичних та практичних засад обліково - аналітичного забезпечення управління оборотними активами підприємства та розробка рекомендацій щодо його удосконалення та практичного використання для прийняття обґрунтованих управлінських рішень в умовах діяльності ПП «Діамант»

Завдання дослідження:

- проаналізувати поняття оборотні активи як економічну категорію;
- визначити склад та структуру, розглянути класифікацію оборотних активів;
- вивчити оцінку та визнання кожного елементу оборотних активів;
- провести порівняльний аналіз міжнародних та національних стандартів з обліку оборотних активів;
- дослідити діючу практику аудиту оборотних активів ;
- проаналізувати склад, динаміку та структуру кожного елементу оборотних активів, та узагальнити результати аналізу ефективності використання оборотних активів підприємства;
- за допомогою кореляційно - регресійного аналізу визначити шляхи підвищення ефективності роботи автотранспорту.

Об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження є процес обліково - аналітичного забезпечення управління оборотними активами підприємства на прикладі ПП «Діамант», яке здійснює пасажирське перевезення наземним транспортом міського та приміського сполучення.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних та практичних питань обліково - аналітичного забезпечення управління оборотними активами на ПП «Діамант».

Методи дослідження. При дослідженні теоретичних підходів до визначення сутності оборотних активів використовуються діалектичний підхід, аналіз, синтез, індукція, дедукція, метод єдності історичного і логічного, метод порівняння, гіпотез, абстрактно-логічний, системний методи, інші методи наукового пізнання.

Аналіз ефективності використання оборотних активів підприємства здійснювався за допомогою факторного аналізу, вертикального та горизонтального аналізу, графічного прийому (для наочного відображення результатів дослідження), кореляційно- регресійного аналізу.

Інформаційна база дослідження. є законодавчі й нормативні документи з питань бухгалтерського обліку, контролю та аналізу оборотних активів підприємства, наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених, періодичні видання щодо бухгалтерського обліку, контролю й аналізу оборотних активів. Також була використана фінансова звітність та реєстри аналітичного і синтетичного обліку. Дослідження проводяться на прикладі суб'єкта малого підприємництва ПП «Діамант».

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (71 найменувань) та 24-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 150 сторінок. Основний зміст викладено на 89 сторінках. Робота містить 24 таблиць, 7 рисунків.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра опубліковано 1 статтю: Аналіз ефективності використання оборотних активів // Збірник науково-практичних статей. Одеський національний економічний університет. Обліково-економічний факультет (кафедра економічного аналізу). – 2018. – С.152-158.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

1.1. У першому розділі **«Теоретичні аспекти сутності та формування оборотних активів підприємства»** розглянуто економічна сутність оборотних активів та роль в діяльності підприємства; питання визнання, оцінки та класифікації оборотних активів; порівняння відображення оборотних активів в національних та міжнародних стандартах.

У другому розділі **«Теоретичні та практичні питання обліку та аудиту на ПП «Діамант»** визначено організаційні засади бухгалтерського обліку підприємств малого бізнесу; досліджено аналітичний та синтетичний облік основних активів на ПП «Діамант»; висвітлено питання аудиту оборотних активів. Значну увагу приділено системі автоматизації обліку ПП «Діамант».

У третьому розділі **«Аналіз ефективності управління оборотними активами підприємства»** зроблено аналіз складу, структури та динаміки оборотних активів підприємства; проаналізовано ефективність використання оборотних активів; здійснено моделювання результативності роботи автотранспорту; обґрунтовані рекомендації щодо підвищення ефективності використання оборотних активів ПП «Діамант».

ВИСНОВКИ

На підставі проведеного дослідження можна сформулювати наступні висновки:

1. Розглянуті теоретичні засади обліку та аналізу оборотних активів, їхня економічна сутність, склад та структура дозволяють визначити основні проблеми у сфері управління оборотними активами малих підприємств:

- відсутність комплексного підходу до фінансування та формування оборотного капіталу;
- низький рівень розрахункової дисципліни між контрагентами господарських угод;
- проблеми з наявністю абсолютно ліквідних оборотних активів – грошових коштів у необхідному обсязі та у необхідний час.

Таким чином, процес управління оборотним капіталом повинен забезпечувати пошук компромісу між ризиком втрати ліквідності та ефективністю роботи підприємства (рентабельністю).

2. Класифікувати оборотні активи доцільно залежно від джерел оборотних активів, участі в куругообігу, за видами та ступенем ліквідності оборотних активів. Необхідним є також удосконалення класифікації дебіторської заборгованості шляхом внесення змін до П(с)БО №10 «Дебіторська заборгованість» стосовно віднесення до поточних активів дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи та послуги, що дасть змогу конкретніше аналізувати ситуацію на підприємстві та швидше і досконаліше вирішувати проблеми яких можна буде уникнути у майбутньому.

3. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку забезпечують ринок корисною широкому колу зацікавлених користувачів фінансовою інформацією, дозволяють по-новому, ефективно побудувати управління компанією. Надходження запасів у МСБО 2 на відміну від П(С)БО 9 більш прості, гнучкі та стислі. Чим простіше система, тим легше з нею працювати, тим легше виконувати всі вимоги без помилок.

4. Дослідження діючої практики обліку та аудиту оборотних активів на ПП «Діамант» дозволяє зробити наступні висновки:

- бухгалтерський облік здійснюється у відповідності з законодавчо-нормативними актами України, в тому числі з Податковим кодексом України;
- на підприємстві журнально- ордерна форма ведення обліку;
- облік оборотних активів базується на положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку;
- оцінка вибуття запасів здійснюється за методом ФІФО;
- інвентаризація матеріальних ресурсів проводиться у відповідності з наказом до облікової політики;
- на підприємстві відсутній резерв сумнівних боргів;
- облік ведеться за допомогою автоматизованої програми 1С – Підприємство 7.7, яка налаштована з урахуванням специфіки галузі;
- аудит не проводиться;
- відсутній документ щодо порядку оприбуткування готівки в касі.

5. Згідно з Положенням № 148 рекомендовано розробити й затвердити наказом, розпорядженням або іншим внутрішнім документом порядок оприбуткування готівки в касі. Сам по собі факт відсутності порядку оприбуткування готівки в касі не спричинить застосування штрафів. Проте на випадок перевірки касової дисципліни він допоможе уникнути можливих претензій із боку перевіряючих.

У порядку оприбуткування готівки в касі доцільно прописати:

- чи ведеться на підприємстві (на його відокремлених підрозділах) касова книга;
- порядок здавання готівкової виручки (наприклад, готівкова виручка може здаватися старшому касиру чи в бухгалтерію, а виручка відокремлених підрозділів — як безпосередньо до кас юрособи, так і в банк);
- порядок взаємодії відокремлених підрозділів із бухгалтерією підприємства, якщо режим роботи відокремлених підрозділів, які проводять касові операції, не збігається з розпорядком функціонування бухгалтерії підприємства (наприклад, у вихідні та святкові дні);
- посади осіб, відповідальних за здавання та оприбуткування готівки;
- строки оприбуткування готівки з урахуванням внутрішнього трудового розпорядку, режиму роботи, графіка змінності та строків здавання готівкової виручки до банку;
- касові документи, на підставі яких здійснюється оприбуткування готівки.

6. Аудит малих підприємств не регламентується жодним стандартом чи положенням, а тому з метою зменшення аудиторського ризику та запобігання викривлення даних при перевірці необхідно проводити суцільну перевірку, а також рекомендовано перевіряти в процесі аудиту 100 % елементів генеральної сукупності або 100 % елементів певної її частини.

7. На підставі дослідження, проведеного у рамках III розділу, а саме на підставі аналізу складу, структури та динаміки оборотних активів, можемо констатувати, що:

- оборотні активи складають приблизно дві третини від загальної вартості активів підприємства мають тенденцію до зростання як в абсолютному вираженні так й їхньої питомої ваги;
- найбільшу питому вагу мають запаси близько 70%, на другому місці – дебіторська заборгованість – близько 20%, при цьому їхня частка має тенденцію до зростання , в той час як по грошам та витратам мубутніх періодів спостерігається зворотна тенденція;
- залишки грошів та їх еквівалентів скоротилися за три роки приблизно в 3 рази, а їхня частка в оборотних активів з 25% у 2015 до 7% у 2017 році, що негативно впливає на фінансовий стан підприємства;
- дебіторська заборгованість, яка представлена лише заборгованістю за надані послуги, у 2017 різко збільшилася і становить більше 20% оборотних активів;
- на підприємстві у 2015-2017 роках найбільшу питому вагу в запасах займало паливо - за специфікою діяльності підприємства, залишки за цією статтею збільшилися на

11,1 тис.грн, при цьому структура запасів змінилася у бік збільшення частки палива – на 12 відсоткових пунктів.

8. Аналіз ефективності використання оборотних активів дозволяє зробити наступні висновки:

- джерела формування активів підприємства збільшилися у 2017 році порівняно з 2016 на 26,2%. Це сталося в результаті збільшення поточних зобов'язань на 8,7 %, невізираючи на збільшення нерозподіленого збитку на 29,2% . При цьому частка поточних зобов'язань в загальній вартості джерел формування активів збільшилася на 78,2 % (238,7-160,5). Відсутність власного капіталу та довгострокових зобов'язань (відповідно й власного оборотного капіталу) свідчить про те, що запаси підприємства формуються лише за рахунок поточних зобов'язань, що свідчить про недостатній обсяг фінансових ресурсів і підприємство має тип фінансової стійкості, який характеризується як кризовий;

- на ПП «Діамант» коефіцієнти ліквідності значно менше за рекомендовані значення, тобто підприємство не є платоспроможним. Негативне значення чистого оборотного капіталу свідчить про відсутність можливостей сплачувати свої поточні зобов'язання та резервів для розширення діяльності;

- оборотність дебіторської заборгованості уповільнилася на 70,4%, і якщо в 2016 році один оборот потребував приблизно 1 дня, то у 2017 – вже 3. Кредиторська заборгованість також уповільнилася, а тривалість відповідно збільшилася в 2 рази. На ПП «Діамант» збільшення дебіторської заборгованості (на 227%) спостерігається поряд зі зменшення чистого доходу (на 3,1%), що свідчить про погіршення фінансової політики підприємства в плані розрахунків;

- у 2016 році в порівнянні з 2015 тривалість обороту запасів збільшилася на 2,77 дня, тобто у 2015 році запаси трансформувались у кошти за 4,39 дня, а у 2016- за 7,16 днів. Збільшення тривалості обороту свідчить про уповільнення оборотності, тобто про зниження ефективності використання запасів, при цьому збільшилися середньорічні залишки запасів з 31,4 тис.грн., що може свідчить про недостатньо якісну систему управління запасами. У 2017 порівняно з 2016 роком тривалість обороту виробничих запасів збільшилася ще на 1,43 день, тобто у 2017 році запаси трансформувались у кошти за 8,59 днів.

Крім того, коефіцієнт закріплення має тенденцію до збільшення: у 2015 році він становив 0,012, у 2016 – 0,02, а у 2017 – 0,024. Це свідчить, що у 2015 році на 1 грн. чистого доходу припадає 0,012 грн. витрат на матеріальні ресурси, у 2016 - 0,02 грн, а у 2017 - 0,024грн.;

- оборотність оборотних активів уповільнилася на 13,34 дні у 2017 році порівняно з 2016 роком, в тому числі за рахунок збільшення середньорічних залишків оборотних активів – на 2,94 дня, а також за рахунок зменшення обсягу реалізації – на 0,4 днів. Уповільнення оборотності оборотних активів призвело до додаткового залучення в господарський оборот 44,3 тис.грн. фінансових ресурсів. При цьому резерв прискорення оборотності складає 2,74 дня, мобілізація якого дозволить підприємству додатково вивільнити з господарського обігу 36,34 тис.грн. фінансових ресурсів.

9. Моделювання результативності роботи автотранспорту дозволило визначити:

- автобуси ПП «Діамант» за аналізований період в цілому збільшили обсяги пробігу, крім того спостерігається збільшення величини пробігу. Коефіцієнт використання пробігу для даного АТП свідчить про достатньо результативне використання пробігу автобусів – коефіцієнт використання пробігу збільшився на 3,3 відсоткових пунктів у 2017 порівняно з 2015 роком. Поряд з тим, аналіз показує, що зросла і тривалість перебування автобусів на маршруті. Зниження експлуатаційної швидкості свідчить про зростання часу простоїв автобусів;

- що стосується обсягу пасажирських перевезень, можна зробити висновок про наявність спадаючої тенденції, у порівнянні з 2015 роком він зменшився на 14,3 %. Крім того, намітилася тенденція до скорочення пасажирообороту. Зважаючи на результати

аналізу, а саме щодо з скорочення кількості перевезених пасажирів та порівнявши показники приросту кількості пасажирів та пасажирообороту (відповідно - 14,3% і -0,65%), можна сказати, що пасажирооборот скоротився в першу чергу за рахунок скорочення кількості пасажирів;

- виходячи з показників ефективності досліджуваного АТП, можна говорити про операційну збитковість пасажирських перевезень у 2015 році, але у наступних роках відбувається покращення результатів діяльності і підприємство виходить на рівень самоокупності перевезень (коефіцієнт більше 1). Але слід зазначити, що рівень рентабельності у 2017 році знизився до 8,67 %, після стрімкого зростання у 2016 році (19,82%). Це стало результатом швидкого зростання цін на паливо та мастильні матеріали. Зауважено, що також спостерігається негативна тенденція падіння середньої дохідної ставки - 25,42 грн./ пас-км у 2015 році до 22,06 – у 2017;

- результати дослідження щодо моделювання та пошуку кореляційних зв'язків між запропонованими технічно – експлуатаційними показниками рухомого складу та економічними показниками говорять про те, що прискорення оборотності оборотних активів дозволить зменшити збитковість продажів на 0,001%. По мірі збільшення експлуатаційної швидкості, фактично існуюча на ПП «Діамант» збитковість продажів зменшиться на 1,94%. Розробка системи заходів щодо зменшення витратомісткості діяльності обумовить зменшення збитковості приблизно на 0,07%.

Таким чином, результати моделювання дозволяють рекомендувати систему заходів щодо поліпшення рентабельності продажів, та зокрема рентабельності перевезень на базовому підприємстві, а саме:

- збільшення прибутку від перевезень одна з найважливіших задач техніків відділу експлуатації. На маршрутах пропонується зменшити кількість автобусів в години значного спаду пасажиропотоку. Це значно зменшить витрати на пальне, мастильні матеріали та технічне обслуговування, що в свою чергу вплине на собівартість перевезень;

- всебічна оцінка результатів розрахунку маршрутів, точний математично можливий облік результатів графоаналітичного розрахунку раціональних режимів роботи водіїв і бригад при розробці маршрутних розкладів дозволить обрати найбільш прийнятний варіант, що і послужить основою для розробки маршрутів, розкладів;

- підвищення експлуатаційної швидкості на маршруті також впливає на якість перевезення пасажирів. Збільшити експлуатаційну швидкість автобусів на маршруті пропонується за рахунок зменшення кількості деяких зупинок, та переведення однієї з них на режим "за вимогою".

АНОТАЦІЯ

Ляшенко О.В., «Обліково - аналітичне забезпечення управління оборотними активами (на прикладі ПП «Діамант»)), кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» за магістерською програмою «Облік ,аудит і оподаткування підприємницької діяльності», Одеський національний економічний університет м. Одеса, 2018 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – процес обліково - аналітичного забезпечення управління оборотними активами підприємства на прикладі малого підприємства ПП «Діамант», яке здійснює пасажирське перевезення наземним транспортом міського та приміського сполучення.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти визначення поняття «виробничі запаси», їх класифікації та оцінки, організаційно-методичних засад обліку та аудиту використання виробничих запасів.

Проаналізовано економічний стан ПП «Діамант», діючий стан обліку та аудиту оборотних активів та встановлено, що облік ведеться у відповідності до чинного законодавства та облікової політики підприємства, проте потребує деяких вдосконалень.

Запропоновано розроблення та затвердження наказом **порядку оприбуткування готівки в касі**; впровадження заходів щодо підвищення рентабельності перевезень (шляхом збільшення експлуатаційної швидкості автотранспорту підприємства); дотримання рівня оборотності оборотних активів, в результаті чого підприємство може додатково вивільнити з господарського обігу 36,34 тис.грн. фінансових ресурсів.

Ключові слова: оборотні активи, класифікація оборотних активів, оборотність активів, синтетичний та аналітичний облік, аудит, відносні та узагальнюючі показники аналізу оборотних активів, кореляційно-регресійний аналіз.

ANNOTATION

Lyashenko O.V., " Accounting - analytical support for working assets management (for example, PE "Diamant")", thesis for Master degree in specialty 071 «Account and taxation» under the program «Accounting, audit and taxation of entrepreneurial activity», Odessa National Economic University Odessa, 2018

Thesis consists of three chapters. Object of study – the process of accounting - analytical support for management of current assets of the enterprise, for example, a small enterprise PE Diamant, which carries out passenger transportation by land transport of urban and suburban traffic.

The theoretical aspects of the definition of "production stocks", their classification and evaluation, organizational and methodical principles of accounting and audit of the use of inventories are considered in the paper.

The economic status of PE Diamant, the current state of accounting and auditing of current assets is analyzed, and it is established that accounting is conducted in accordance with the current legislation and accounting policies of the enterprise, but requires some improvements.

It is proposed to develop and approve by order of the order of cash on hand delivery; introduction of measures to increase the profitability of transportation (by increasing the operating speed of vehicles of the enterprise); observance of the level of turnover of current assets, as a result of which the enterprise may additionally release from the economic circulation 36.34 thousand UAH. financial resources.

Key words: current assets, classification of current assets, assets turnover, synthetic and analytical accounting, audit, relative and general indicators of the analysis of current assets, correlation-regression analysis.